

NOTULE VAN VERGADERING BY EKSTEENFONTEIN

Omgewingsimpak Studie (OIS) – Omvangsbepalings Fase Publieke Deelname (Projek Aankondiging)

Onderwerp	Voorgestelde Grasdrift Delwery deur Nabas Diamante (Edms) Bpk Aansoek vir 'n Mynreg, Omgewingsmagtiging, 'n Afvalbestuurslisensie asook Watergebruiklisensie. DMRE Verwysings no. NC 30/5/1/2/2/10211 MR
Datum en tyd	16 November 2022, 14:00 – 16:00
Plek	Eksteenfontein Saal, Richtersveld
Voorsitter	Marissa Botha, Naledzi Omgewingskonsultante (Edms) Bpk (MB)
Teenwoordig	Naledzi Omgewingskonsultante Marissa Botha (MB) Thendo Matsenene (TM) NDI Geologiese Konsultante Solly Olifant (SO) Lesego Masao (LM) Eksteenfontein gemeenskapslede Verwys asseblief na die aangehegde getekende bywoningsregister as Bylae A.
Verskonings	Geen
Doel	• Projek inligting oor te dra • Wetlike vereistes en bestek van die OIS te verduidelik • Insette te verkry oor die genoemde projek wat oorweeg en aangespreek moet word in die OIS-proses. • Konsep Maatskaplike-en Arbeidsplan te bespreek; • Inligting te verkry oor die stand van gemeenskapsgesondheid en beskikbaarheid van gesondheids dienste.
Inhoud van Notule	1. Voorlegging 2. Besprekings 3. Maatskaplike-en Arbeidsplan 4. Gemeenskaps gesondheids vraelys 5. Afsluiting 6. Aksie Items Die volledige PowerPoint-voorlegging is aangeheg as Bylae B. Weens beurtkrag kon die voorlegging nie vertoon word gedurende die vergadering nie, maar al die aspekte soos uiteengesit in die voorlegging is bespreek.

1. VOORLEGGING

Item nr.	Agenda Item
1.1	Verwelkoming en Bekendstelling
MB het die vergadering geopen en almal verwelkom. Daarna is die projekspan voorgestel. MB noem dat Nabas Diamante aansoek gedoen het vir 'n mynreg en NDI Geologiese Konsultante tree op as hul agent en projek bestuurder en is ook verantwoordelik vir die opstel van die Konsep Maatskaplike en Arbeids Plan (MAP). NDI het Naledzi Omgewingskonsultante aangestel as die onafhanklike omgewings-evaluerings-praktisyn om die Omgewingsimpak studie (OIS) te doen vir die genoemde projek.	
1.2	Aanvaarding van die Agenda
Die besprekingspunte op die agenda is genoem en aanvaar deur die teenwoordig. Dit is uitgewys weens beurtkrag sal die voorlegging nie getoon kan word nie, maar sal wel beskikbaar wees saam met die vergadering notule.	
1.3	Projek Agtergrond en Ligging
1.3.1 Agtergrond MB noem dat Nabas die prospekterreg (NC 501 PR) vir spoeldiamante besit by Grasdrift in die Richtersveld Nasionale Park vanaf 2017. Die myngebied (2692-ha) is geleë op die linkeroewer van die Oranjerivier op 'n gedeelte van die Restant van die Plaas Nr. 18¹. Toegang tot die gebied is deur die RNP oor Akkedispas of Helskloofpas. Die Grasdrift prospekterbedrywighede het begin in 2018 en die resultate is gunstig daarom het Nabas nou aansoek gedoen vir die mynreg oor die selfde gebied by die Departement van Minerale Hulpbronne en Energie (DMHE). Bestaande prospekter infrastruktuur by Grasdrift sal hergebruik word vir die doeleindes van die delwery nl. • Herwinningsaanleg• Toegangspaaie, baksteengeboue en staalstrukture• Gruismonstergroewe en uitskot hope• Slikdam, staaldamme• Landingstrook• Water-onttrekkingspunte vanaf die Oranjerivier Geen rehabilitasie in nog gedoen nie en sal tydens die mynreg tydperk geskied.	
1.3.2 Ligging Die mynreg gebied is geleë binne die Richtersveld Nasionale – en Oorgrens Park, ook moonlik die buffer van die Richtersveld Kulturele en Botaniese Landskap Wêreld-erfenisgebied. Die Wet op Beskermdes Gebiede verbied prospekter/mynbou binne beskermdes gebiede maar maak wel toegewing daarvoor, indien dit wettiglik plaasgevind het voor die inwerkingtrede van die wet (2004) en solank die myngebied nie toeneem nie. Nabas se prospekterreg is reeds voor 2004 by die DMHE verwerk en in 2017 uitgereik. Die mynreg-aansoek strek oor dieselfde gebied as die prospekterreg sin. DMHE het die aansoek aanvaar NC 30/5/1/2/2/10211 MR) en die wet bepaal dat die OIS moet volg.	

¹ Ons vra hiermee onverskoning dit is verkeerdelik uitgewys in die vergadering as Plaas Nr. 11 maar in werklikeheid Plaas Nr. 18.

1.4 | **Projek Oorsig**

MB het d.m.v 'n liggingskaart in die AID uitgewys dat die aansoekgebied beperk is tot Suid-Afrika. Geen mynbou word beplan onder the Oranjerivier vloedvlakte nie. Die diamante sal ontgin word vanuit die gruiesterrasse bo dit d.m.v. vlak oopgroepmyn metodes (20m diep).

Die gruis sal uitgegrawe word en met vragmotors vervoer na 'n skuifbare sifmasjien, waar sand en die grootste klippe uitgesif word. Die oorblywende gruis word dan na die herwinningsaanleg vervoer. Alle uitskot material (d.w.s sand, oorgroot klippe, fyn materiaal vanaf aanleg) sal gebruik word om die uitgemynde areas weer op te vul en rehabiliteer.

Die myngebied sal opgedeel word in drie seksies met 'n herwinningsaanleg in elk nl.

- Seksie 1 in suide van myngebied waar daar reeds 'n aanleg en myntoerusting opgerig is.
- Seksie 2 in die middel van die myngebied by die ou aanlegterrein
- Seksie 3 gelê in die noordelike gedeelte van die myngebied waar die plasing van infrastruktuur later bepaal sal word.

Die myn sal 300 000 ton/maand verwerk met 'n lewensduur van 30 jaar. MB het die benodigde myninfrastruktuur genoem (verwys na bladsy 11 van die voorlegging).

Twee kontrakteurs sal die gebied gelyktydig myn by Seksie 1 en 2. Seksie 3 sal later volg.

MB het die diensvereistes vir die myn uitgewys (verwys na bladsy 13 van voorlegging) nl:

- 80 000 – 100 000m³ water per maand sal ontrek word vanuit die Oranjerivier
- 'n Waterpyplyn sal aangelê word om die water na die aanlegte te gelei
- Drinkwater sal in JOJO tanks gestoor word en proseswater in staaldamme.
- Kragopwekkers sal die aanlegte, woonkwartiere en waterpompe voorsien van elektrisiteit.
- 'French drains' word tans gebruik by the myn vir riool behandeling maar daar is sprake dat daar moontlike 'n Riool-behandelings-aanleg opgerig sal word.

Volgens Nabas sal die gemeenskap 20% aandeel in the myn besit in die vorm van 'n Trust en ook voordeel geniet uit werks-en opleidingsgeleenthede.

1.5 | **Wetlike vereistes**

MB het kortliks die wetlike vereistes vir die projek uitgewys (verwys na bladsy 15 van die voorlegging) nl.

- Aanoek vir die volgende by DMHE in Springbok:
 - 'n Mynreg en goedgekeurde Gemeenskaps-en Arbeidsplan
 - Omgewingsmagtiging en 'n afvalbestuurslisensie onderhewig aan 'n OIS-proses
- Aansoek vir watergebruiklisensie by die Departement van Water en Sanitasie in Upington

1.6 | **OIS en Publieke Deelname Proses**

MB noem dat die OIS en publieke deelname proses streng gevolg word volgens die OIS-Regulasies riglyne en bestaan uit die drie fases wat elk vergesel word deur 'n rondte publieke deelname (verwys na bladsy 17 – 20 van voorlegging).

Die doel van die studie is om die moontlike omgewings-en sosiale impakte van die projek te bepaal deur dit te ondersoek, evalueer en ten einde te bestuur volgens 'n goedgekeurde Omgewingsbestuurs Plan (OBP).

Die OBP sal as deel van die OIS ingehandig word vir goedkeuring by DMHE. Die plan sal al die kwessies (d.w.s myn, water, riool, afval beheer, woonkwartiere ens) aanspreek en is bindend op die mynreg houder. Onafhanklike Omgewings Konsultante sal verantwoordelik wees vir die monitering van die OBP en die DMHE sal dit opvolg met nakomings-oudits.

Die genoemde verslae van die OIS word ingelig deur spesialis studies. Naledzi sal die volgende studies voltooi as deel van die proses:

- Erfenisimpak en Palaeontologies Studie
- Hidrologiese en Geohidrologiese-impak Studies
- Biodiversiteits Studies (Akwaties, Vleiland, Hidropedologies, Diere, Voëls, Plante)
- Grondgebruiksvermoë studie
- Geraas, Luggehalte (stof) asook Visuele impakstudie
- Sosio-ekonomiese impak studie
- Gemeenskaps Gesondheids Studie

Publieke Deelname

Die publieke deelname proses gee die Omgewingskonsultant die geleentheid om die bogenoemde projek inligting oor te dra aan die gemeenskap en hul insette te verkry wat uiteindelik oor gedra word aan die DMHE. Drie stappe inligting word met die publiek gedeel gedurende die OIS proses nl.

- Rondte 1 –Agtergronds Inligting Dokument (AID) wat die publiek die geleentheid gee om te registreer op die projek databasis en insae te lewer d.m.v geskrewe kommentaar, publieke vergaderings by te woon.
- Rondte 2 –Omvangsbepalings-verslag (OBV) wat beskikbaar gestel word vir die publiek om insae te lewer.
- Rondte 3 – Die OIS sleutel dokument, Omgewingsimpak-verslag (OIV) en OBP wat beskikbaar gestel word vir die publiek om insae te lewer d.m.v publieke vergaderings en geskrewe kommentaar.

Gedurende elke rondte het die publiek 30-dae geleentheid om insette te lewer.

MB het die Grasdrift OIS skedule bespreek (verwys na bladsy 21 van voorlegging) en die volgende uitgelig:

- **Rondte 1**
 - Die AID is beskikbaar tot 5 Desember 2022 vir registrasie en insae in elk van die vier dorpie asook Port Nolloth en Alexanderbaai en kan ook afgelaai word vanaf die Naledzi webtuiste.
 - Gemeenskaps vergaderings vind plaas op 16 en 17 November 2022.
 - Sodra die registrasie periode verstryk sal die Konsep-OBV voorberei word.
- **Rondte 2**
 - Die OBV sal beskikbaar wees gedurende Januarie to Februarie 2023 by dieselfde lokale as die AID en op die Naledzi webtuiste.
 - Die OBV sal die projek inligting vervat, wetlike vereistes asook 'n beskrywing van die myngebied en moontlike impakte wat ondersoek moet word. Rondte 1 se publieke insae sal ook hierin vervat word.
- **Rondte 3**
 - Die OIV en OBP sal beskikbaar wees vanaf Mei tot Junie 2023 soos bo genoem.
 - Gemeenskaps vergaderings sal plaasvind gedurende die tydperk om die bevindings van die OIS studie te bespreek.

2. BESPREKINGS

2	Besprekings
2.1	Donavan Smit merk dat hy gekant is teen mynbou. Daar word baie beloftes gemaak gedurende die aansoek prosesse maar dit word nie nagekom nie. Hoe gaan die gemeenskap baat by die projek? MB noem dat NDI Geologiese Konsultante (LM) verantwoordlik is vir die opstel van die Maatskaplike en Arbeids Plan en sal nou uiteensit hoe die gemeenskap sal baat as die mynreg toegestaan word. Verwys na afdeling 3 hieronder.
2.2	Willem Diegaardt doen navraag: a) Waarom is SANPARKE nie teenwoordig by die vergadering nie? Die myngebied

	val binne die Richtersveld Nasionale Park wat bestuur word deur SANPARKE. b) Wie is die direkteur van Nabas Diamante (Edms) Bpk? c) Waarom word daar slegs 20% aandeel vir die gemeenskap uitgehou? Mr Diegaardt noem ook dat: d) Nabas oppervlakte huur betaal vir die myngebied aan die Richtersveld Plaaslike Munisipaliteit, maar is tans R 3 miljoen agterstallig. e) Daar word genoem dat Nabas slegs prospekter maar hul myn op kleinskaal. Die tans infrastruktuur is vir myn nie prospekter nie. MB terugvoer: a) SANPARKE is skriftelik in kennis gestel van die projek en publieke vergaderings. Ons het hul voorsien met 'n kennisgewingsbrief en AID per epos. Hul het ontvangs erken en sal skriftelik kommentaar lewer op die AID. Ons beoog ook om met SANPARKE te vergader (virtueel/in persoon) sodra die OBV beskikbaar is in Januarie 2023. b) Ons skakel tans slegs met Direkteur Mr Mushtaq Jhatam vanaf Nabas Diamante (Edms) Bpk. LM terugvoer: c) Die nuwe 2018 Mynbou Handves spesifiseer nie die persentasie aandeelhouding wat aan gemeenskappe toegestaan moet word nie, dit hang van die myndireksie af. Nabas se bedoeling is om 20% aandele oortedra aan die gemeenskappe. MB terugvoer: d) Naledzi is slegs betrokke by die OIS proses en kan geen uitlatings maak i.v.m Nabas se huurooreenkomste en of betalings nie. e) Neem kennis dat Nabas slegs mynbou proewe doen (t.o.v diamantopbrengs) by Grasdrift en is beperk t.o.v. die tonnemaat wat hul kan verwerk en het slegs een werkende herwinningsaanleg op die terrein. Hul kan eers hul produksie verhoog sodra/indien die mynreg uitgereik word en daarom die huidige aansoekproses.
2.3	Dimitri Farmer noem dat: Daar is talle beweerde onwettige delwers teen die Oranjerivier, maar die DMHE ondersteun nie die gemeenskap om dit stop te sit nie. MB terugvoer: Nabas is in besit van 'n wettige prospekterreg toegestaan deur die DMHE vir hul mynbou proewe (t.o.v diamantopbrengs) by Grasdrift. Na-vergaderingse nota: Global Diamonds Resources SA (Edms.) Bpk is die meerderheidsaandeelhouer van Nabas Diamante. Global Diamonds is reeds die prospekterreg/permit oor Grasdrift toegestaan rondom 1997-2000 (ou orde reg). In 2004 moes alle ou orde regte oorgeskakel word na nuwe orde regte volgens die MPRDA. Nabas Diamante is toe gebruik as die oorkoepelende maatskappy om aansoek te doen vir die nuwe orde prospekterreg voor die ou orde reg verval het.
2.4	Dimitri Farmer doen navraag oor: a) Watter toeganspaaie gaan hul gebruik? b) Het Nabas 'n sliksdam lisensie? c) Wie behartig Nabas se sorteer aanlegte? d) Vorige myne langs die Oranjerivier het nie hul rehabilitasie gedoen nie. MB terugvoer: a) Toegang tot die myngebied is oor Helskloofpas of Akkedispas. b) 'n Sliksdam benodig 'n artikel 21g watergebruik-lisensie en sal deel vorm van die mynreg watergebruik-lisensie aansoek vir die projek. c) Nabas behartig hul eie sorteer/herwinningsaanlegte. Twee kontrakteurs sal gelyktydig die gebied myn en bring hul eie aanlegte terrein toe.

	d) Elke myn is verantwoordlik om hul uitgemynde areas te rehabiliteer en hul omgewings gevolge aan te spreek volgens 'n goedgekeurde OBP en rehabilitasie plan wat aan die tersaaklike wetgewing voldoen. Die wet vereis drie rehabilitasie planne nl. • 'Jaarlikse rehabilitasieplan' wat die gereelde aktiwiteite wat gedurende die operasionele tydperk van die delwery gedoen moet word; • 'Finale rehabilitasieplan' wat die finale rehabilitasie en 'gebruik van grond' na die my se sluiting insluit. • 'Na-sluitingsplan'. Die delwery word ook vereis om 'n finansiële bepaling vir die rehabilitasie in hul planne in te sluit wat inbetaal moet word by DMHE ingevolge die Wet op Nasionale Omgewingsbestuur (Wet No. 107 van 1998): Regulasies met betrekking tot die Finansiële Bepaling vir Prospektering, Eksplorasië, Mynbou of Produksiebedrywighede Staatskoerantkennisgewing No. 1147. Die myn word daarna vereis om 'n Jaarlikse Prestasieplan in te dien by DMHE wat die rehabilitasie vordering meet en audit. Die rehabilitasieplanne en finansiële bepaling sal ingesluit word as deel van die Grasdriftmyn projek se OIS dokumentasie.

3. MAATSKAPLIKE EN ARBEIDSPLAN (MAP)

3.1	Nabas Maatskaplike-en Arbeidsplan (MAP)
LM noem dat Nabas se mynreg-aansoek vergesel moet word deur 'n Maatskaplike en Arbeidsplan (MAP) in nakoming van die vereistes van die Wet op die Ontwikkeling van Minerale en Petroleumhulpbronne van 2002 (MPRDA). Die plan moet voorgelê word aan die DMHE waarin hul uiteensit hoe hul beplan om gemeenskappe in die myngebied te ontwikkel. Die plan moet elke 5 jaar hersien en opdateer word vir die lewensduur van die myn. Die Minister van Minerale hulpbronne het in 2018 'n nuwe Mynbou Handves gepubliseer wat voorstel dat gemeenskappe sekere aandele toegeken moet word in myne. Die persentasie aandele toegestaan is totaal afhanklik van die myndireksie. Nabas se bedoeling is om 20% aandeel van Nabas Diamante toe te ken aan Nabas Trust (Richtersveld Gemeenskaps Trust) sodra die mynreg uitgereik is. Die myn is tans nog in prospekter fase en kan hom eers verbind aan menslike hulpbronontwikkeling en LED-projekte sodra: • Die mynreg uitgereik is; en • Die myn in produksie is. Nabas Diamante bestaan dus uit drie partye. nl. • Global Diamond Resources SA (Pty) Ltd (45% aandeel) • Agnobest 4 (Pty) Ltd (35% aandeel) • Nabas Trust (20% aandeel) / Richtersveld Gemeenskaps Trust Nabas het reeds in 2006 besluit om die 20% aandele oortedra aan die gemeenskap in die vorm van 'n Trust. Omdat die trust akte nog nie uitgereik is nie bestaan die trustees nog uit die maatskappy sekretaresse, rekenmeester en prokureur. Dit sal uiteengesit word in the MAP, dat die trust gestig moet word sodra die akte toegestaan is, daarna sal Nabas die gemeenskap betrek om Trustees te verkies. Let wel dat die 20% aandeel nie in geldwaarde uitbetaal word aan gemeenskap nie. Die dividende (vergoeding) word in die trust geplaas wat dan gebruik kan word vir gemeenskaps behoeftes bo en behalwe die MAP verpligtinge van die myn.	

’n Konsep plan is beskikbaar vir die eerste 5 jaar van die myn en moet in oorleg met die gemeenskap gefinaliseer word. Die plan fokus op onderwys, opleiding, ontwikkeling en voedselsekerheid d.w.s LED-projekte. Die LED-projekte word gekies vanuit die bestaande Richtersveld Plaaslike Munisipaliteit se beplande IDP-programme.

Die menslike hulpbronontwikkelingsprogram sal fokus op (voorstelle):

- Internskap vir studente
- Beurse vir opleiding van studente as veldwagters.
- Basiese onderrig en opleiding vir volwassenes
- Werknemer werwing

Sou die gemeenskap eerder ’n behoefte hê vir ope beurse dan moet dit uitgewys word. Die bogenoemde is slegs voorstelle vanaf Nabas wat hul bereid is om aan te neem.

Die twee LED-projekte wat Nabas bereid is om te befonds sluit die volgende in:

- Opknap van die Kweekhuisprojek by Alexanderbaai Skool ter waarde van R 720 000
- Kweekhuisprojekte by elk van die 4 gemeenskappe ter waarde van R 400 000

Die opbrengs vanaf die kweekhuise kan verbruik; of verkoop word aan die plaaslike kruideniersware winkels. Nabas se totale belegging in die 1ste 5-jaar van die plan is R 1,120 000.

Die voorgestelde projekte word nie afgedwing op die gemeenskappe nie. Voorstelle oor alternatiewe projekte wat die gemeenskap meer kan baat is ook welkom. Die projekte moet net standhoudend wees. Nabas sal dan die voorstelle oorweeg. Gemeenskappe kan ook kies watter projek eerste gedoen word en watter gemeenskap daarby behoort te baat. Die geïdentifiseerde projekte sal dan in die volgorde van prioriteit geïmplimenter word.

Let wel die projekspan gebruik die OIS vergadering ook as ’n platform om die gemeenskap se behoeftes te bespreek en te verstaan. Die Konsep MAP sal opgedateer word volgens die gemeenskappe se behoeftes.

Sodra die gemeenskap die opgedateerde plan aanvaar, sal dit ingedien word by DMHE vir goedkeuring en sal daar van die myn verwag word om projekte te implementeer.

Die plan is dan ’n instrument waarvolgens die gemeenskap Nabas kan oudit. As die vereistes nie nagekom word nie kan die gemeenskap die myn te verkla by DMHE.

Afskrifte van die MAP moet beskikbaar wees by die gemeenskappe se openbare biblioteke sodat hul toegang het tot die plan vir ouditdoeleindes.

3.2	Insette vir projekte vanaf gemeenskapslede
3.2.1	Dimitri Farmer noem dat: a) Die MAP is pateties. Dis die plaaslike munisipaliteit se verantwoordelikheid om die IDP-projekte te befonds en uit te voer. Die genoemde 20% aandeel van die gemeenskap kan nie gebruik word vir dit nie! b) Die myn moet mense oplei om mynbestuursposte te beklee, nie om arbeiders te wees nie d.w.s. i. Myn ingenieurs ii. Diesel werktuigkundiges c) Die myn werksgeleenthede moet gevul word vanuit die Richtersveld gemeenskap. d) Die voorgestelde 20% gemeenskaps aandeelhouding is te min. Ons stem nie saam met dit nie. Is dit 20% van die totale mynproduksie wins? Wanneer word die dividende uitbetaal? e) Wie is die direkteure van Nabas Diamante? Waarom woon hul nie die vergadering by nie? Ons vra dat Nabas die volgende vergadering bywoon.

	LM terugvoer: Die voorgestelde projekte word nie afgedwing op die gemeenskappe nie. Jul kan voorstelle maak oor alternatiewe projekte wat die gemeenskap meer kan baat. Die projekspan kan die voorstelle dan lys en verder bespreek met Nabas om in te sluit in die MAP. Die MAP is tans slegs 'n konsep wat gefinaliseer moet word in oorleg met die gemeenskappe. Dit kan ingesluit word as 'n versoek onder 'Basiese onderrig en opleiding vir volwassenes' asook ope beurse in die MAP. Daar is reeds 'n voorstel dat die gemeenskap/myn 'n Gemeenskaps-skakelbeampte (GLO) aanstel om 'n databasis saam te stel van beskikbare vaardighede en werknemers vanuit die plaaslike gemeenskappe wat deur die myn in diens geneem kan word. Slegs as dit bewys kan word dat die myn nie die vaardigheid plaaslik kan verkry nie, dan kan die myn dit adverteer vir buiteliggende gebiede. Vir die gemeenskappe om werksgeleenthede te kry by die myn bv. konstruksie werk ens, is daar ook die opsie om as regs persoon/entiteit te registreer bv. maatskappy/ geslote koöperasie wat al die algemene dienste lewer. Die entiteit moet dan al die nodige dokumente in plek hê (d.w.s Registrasie dokumente, besigheids profiel, belasting nommer/sertifikaat). Dit sal 20% wees van die dividende verklaar deur die maatskappy aan die einde van elke jaar. Die dividende is die wins na koste aftrekkings. Let wel dat die 20% nie in geldwaarde uitbetaal word aan gemeenskapslede nie, maar aan die trust betaal word bo en behalwe die myn se bydrae as deel van die MAP. MB terugvoer: Soos vroer genoem ons skakel met Mr Mushtaq Jhatam vanaf Nabas Diamante (Edms) Bpk. Ons het in die vorige vergadering ook genoem dat Naledzi 'n onafhanklike publieke deelname proses behartig met die doel om inligting in te samel vir die OIS onafhanklik van die mynreg aplikant. Naledzi is van mening dat die publiek/gemeenskap vrylik hul mening moet kan lig sonder die teenwoordigheid van die aplikant. Indien nodig sal die aplikant genooi word na toekomstige vergaderings.
3.2.2	Agab Cloete/Willem Diegaardt² noem dat: Die gemeenskap het te veel trusts wat maklik gemanipuleer word. Die gemeenskap sal moet saam besluit oor hoe hierdie 'Nabas Trust' moet lyk. LM terugvoer: Nabas sal in gesprek tree met die gemeenskap sodra die grond oorgedra is. Die gemeenskap moet besluit daarvoor.
3.2.3	Sarel Fortuin doen navraag: Waar is SANPARKE? Die myne mors in die Richtersveld en doen nie rehabilitasie nie. Nabas gaan net weer buite mense gebruik om in hul delwery te werk. Ons sien mos hoe werk die Transvalers in die myne. MB terugvoer: Soos uitgewys SANPARKE is in kennis gestel en sal skriftelik kommentaar lewer. Naledzi sal met hul vergder sodra die OBV beskikbaar is. Verwys na terugvoer onder afdeling 2.4 (d). LM terugvoer: Nabas moet voldoen aan hul Maatskaplike en Arbeidsplan. Volgens die MAP sal die

² **Naledzi benodig bevestiging.** Op die opname is dit nie duidelik wie die kommentaar gelewer het nie i.e. Willem Diegaardt was teenwoordig maar opname klink dit soos Agab Cloete. Ons is wel bewus dat Aga Cloete Sanddrift verteenwoordig op die GEV komitee.

	plaaslike gemeenskap indiens geneem word sover moontlik. 'n Maand voor die myn in produksie tree sal hul 'n vaardigheidsoudit doen in die omliggende gemeenskappe om te bepaal watter vaardighede beskikbaar is en watter werknemers deur die myn in diens geneem kan word. Die Konsep Maatskaplike en Arbeidsplan sal beskikbaar gestel word aan die gemeenskap.
3.2.4	Jacobus Diegaardt stel voor: Die gemeenskap moet 30% van die wins ontvang voor koste. Die 20% aandeel is te min. LM terugvoer: Die versoek sal genoem word aan Nabas.
VERWYS NA BYLAE C VIR DIE OPSOMMING VAN PROJEKTE	

4. GEMEENSAP GESONDHEIDS VRAELYS

MB het die gemeenskaps vraelys ingevul met insette vanaf die gemeenskapslede teenwoordig. Die volgende is uitgelig:

- Eksteenfontein dorpie het 'n kliniek maar het nie 'n kliniek suster nie.
- Die kliniek is oor die algemeen nie toegerus met kroniese medikasie nie.
- Algemene siektes sluit asma, bloeddruk en diabetes in.
- Die gemeenskapslede moet na die Port Nolloth Hospitaal (100km) toe gaan vir algemene behandeling en Upington / Kimberley (530km) vir kroniese behandeling.
- Daar spesifiek alkohol en dwelmmisbruik in die dorpie.
- Daar is ook geen selfoon sein indien jy wou bel in geval van nood nie.

5. AFSLUITING

MB het almal teenwoordig bedank vir hul deelname en insette. Die vergadering is verdaag.

6. GEIDENTIFISEERDE AKSIE-ITEMS

Nr.	Aksie Item	Toegewys	Wanneer voltooi
1	Die voorgestelde lys van gemeenskapsprojekte moet gedeel word met GEV en gemeenskappe vir verdere insae.	NDI	Sluit in by die MAP. Die lys is deurgestuurd aan Richtersveld GEV kantore op 9 Desember 2022 vir insae.
2	Stuur Konsep Gemeenskap en Arbeidsplan na die Richtersveld gemeenskap per epos.	NDI	Die MAP sal gedeel word in Januarie 2023.
3	Nabas moet 'n Gemeenskapskakeelbeampte (GLO) aanstel en betaal om 'n databasis op te stel van beskikbare vaardighede en werknemers binne die gemeenskap vir moontlike aanstellings by die myn.	Nabas	Sal ingesluit word in OBV, OIS verslae as arbeids bestuursmetode.

Aanhangels:

Bylae A- Getekende bywonings register

Bylae B – PowerPoint-voorlegging

Bylae C – Voorgestelde Maatskaplike en Arbeidsplan projekte

7. AANVAARDING VAN NOTULE:

a) NALEDZI OMGEWINGSKONSULTANTE

Handtekening

Datum

b) NDI GEOLOGIESE KONSULTANTE

Handtekening

Datum

c) EKSTEENFONTEIN GEV VERTEENWOORDIGER / GEMEENSKAPSLEDE

Handtekening

Datum

OMGEWINGSIMPAK STUDIE (OMGEWINGSBEPALING FASE) PUBLIEKE VERGADERINGS

Nabas Diamante (Edms) Bpk doen aansoek vir Omgewingsmagtiging, 'n Afvalbestuurlisensie asook Watergebruiklisensie vir die voorgestelde Grasdrift Diamant Delwery (DMRE Verw. NCS 30/5/1/2/2/10211 MR

BYWONINGS REGISTER – EKSTEENFONTEIN SAAL

Datum: 16 November 2022

Tyd: 14h00

NAAM EN VAN	WOONPLEK	EPOS ADRES	KONTAK NOMMER	HANDTEKENING
M.A. VID WESTHUIZEN				
Solly Olfant	WINDSORTON			
Thendo Matsene	Polokwane, LP naledzi			
Willem Rooi	EKSTEENFONTEIN			
Adithi Tamm	Eksteenfontein			
JACOBUS DILAGANDI	"			
Filicia Rooi	CPA Eksteenfontein			

OMGEWINGSIMPAK STUDIE (OMGEWINGSBEPALING FASE) PUBLIEKE VERGADERINGS

Nabas Diamante (Edms) Bpk doen aansoek vir Omgewingsmagtiging, 'n Afvalbestuurlisensie asook Watergebruiklisensie vir die voorgestelde Grasdrift Diamant Delwery (DMRE Verw. NCS 30/5/1/2/2/10211 MR

BYWONINGS REGISTER – EKSTEENFONTEIN SAAL

Datum: 16 November 2022

Tyd: 14h00

NAAM EN VAN	WOONPLEK	EPOS ADRES	KONTAK NOMMER	HANDTEKENING
MARISSA BOTHA	POLOKWANE NALEDZI NEC			
Lesege Masao	Kimberley			
WILLEM DERGAARD	EKSTEENFONTEIN			
Sarel Ratun	EKsteef.			